

7. Динаміка та головні тенденції розвитку туризму протягом 2006 р. (за даними Адміністрації держприкордонслужби України) – 2006. – [Цит. 2007, 11 жовтня].– Доступний з: <<http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=968>>
8. Інформація про діяльність щодо реалізації державної туристичної політики у сфері міжнародних відносин – 2007. – [Цит. 2007, 11 жовтня]. – Доступний з: <<http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=450>>
9. Концепція розробки Стратегії сталого розвитку туризму і курортів в Україні – 2007- [Цит. 2007, 25 листопада]. – Доступний з <<http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=62>>
10. Пахля А. Туризм в Україні ще потрібно створити... – 2007. – [Цит. 2007, 25 листопада].– Доступний з: <<http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=989>>
11. Прейгер Д. К., Малайчук І. А. Міжнародний туризм в Україні як форма розвитку інтеграційних комунікацій– 2005. – [Цит. 2006, 26 червня].– Доступний з: <http://www.nisp.gov.ua/vydanna/panorama/issue.php?s=epol1&issue=2005_3>
12. Туристичні потоки – 2007. - [Цит. 2007, 4 грудня].– Доступний з: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/tyr/tyr_u/potoki2006_u.htm
13. Inbound traffic to Poland and Polish outbound traffic – 2007 - [Cited. 2007, 18 november].– Available from : <<http://www.intur.com.pl/itenglish/current.htm>>
14. Distributive Trade, Hotel and Restaurant Industry, Tourism-Tourism – 2007 - [Cited. 2007, 18 november].– Available from : <http://www.statistic-portal.de/Statistic-portal/en/en_jb15_jahrtab32.asp>

Summary:

Purska I. PUBLIC POLICY ROLE IN DEVELOPMENT OF FOREIGN TOURISM ON ENTERPRISES OF TOURIST BUSINESS.

Main factors which assist and restrain development of entrance tourism on domestic tourist organizations are analysed in this article. Substantiated necessity of state support of development of this type of tourism, defined main directions of improvement of today situation and acceleration of development of foreign tourism on the Ukrainian tourist firms.

Надійшла 12.05.2008.

УДК 911.3

Людмила ДВОРСЬКА

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК КОМПОНЕНТ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

Як не прикро констатувати, але й донині українське село не може вирватися з кризи. Поширюється безробіття, занепадає соціальна інфраструктура, поглибилася демографічна криза тощо. Як свідчить практика розвинутих країн, у подоланні цих та інших негативних тенденцій можуть посприяти несільськогосподарський вид діяльності. Передусім ті, що не вимагають державних капіталовкладень, а можуть задовольнятися поки що використанням територій, приватного житлового фонду матеріальних статків. Зокрема, до таких видів діяльності належить сільський зелений туризм.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України цей вид туристичної діяльності тільки починає розвиватися. Сьогодні міський турист надає перевагу активному відпочинку в місцях з екологічно чистим довкіллям, а також шукає можливостей культурного збагачення. Для задоволення таких потреб Україна має надзвичайно великі туристично-рекреаційні можливості. Майже п'ятнадцять відсотків її території – це курорти, зони відпочинку, гірські та приморські ландшафти, придніпровські зелені зони. Історично склалися понад 500 населених пунктів, які мають унікальну історично-культурну спадщину. Під охороною держави перебувають майже 30 національних і регіональних парків та садиб відомих українців. Значними є лікувальні ресурси – понад 400 джерел мінеральних вод та понад 100 родовищ цілющого болота. Переважна частина цих ресурсів зосереджена в межах сільської місцевості, площа якої становить 69,3% території країни, лісових угідь, площа яких – 17,2%. В селах України налічується 6,3 млн. житлових будинків, з яких 98% перебувають в приватній власності.

Сільський зелений туризм пов'язаний з організацією відпочинкового туризму у сільській місцевості, їх перебуванням у будинку сільського господаря і використанням природних і культурних ресурсів місцевості. Така сфера діяльності дозволяє реалізувати:

- популяризацію української культури;
- поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України;
- відпочинок сільських жителів у сільській місцевості;
- комплексний розвиток сільських територій і сільської інфраструктури, створення нових джерел доходів сільського населення.

Якщо належно задіяти багатства української матеріальної і духовної культури в сільському зеленому туризмі, то позитивний результат не забариться. А саме – зросте добробут сільської родини, диверсифікуються їхні доходи, зменшиться міграція з сільської місцевості, розшириться спектр туристичних послуг, збільшаться надходження до місцевих бюджетів, зростуть обсяги внутрішніх і зовнішніх інвестицій до сільських районів, збільшиться кількість робочих місць у галузях, прямо або опосередковано пов'язаних з сільським зеленим туризмом.

Із розвитком зеленого туризму тісно пов'язаний супутній бізнес, зокрема виготовлення і реалізація продукції харчування, сувенірів та інших товарів місцевого виготовлення. І, оскільки чіткого розмежування між «туризмом» і «супутнім бізнесом» немає, можна зробити висновок про частково товарну природу цього виду послуг.

На сьогодні у світі індустрія сільського туризму – це найбільш динамічний сектор світового туристичного господарства. Європейський Союз вбачає в розвитку цієї галузі основний важіль економічного підйому сільських територій. У зв'язку з інтеграційними процесами в Європі постало питання вироблення спільних концепцій розвитку сільських територій та втілення їх у життя. Такий висновок зробили члени-засновники Європейської Федерації EVROGITES. Ця Федерація поставила перед собою мету розв'язання низки проблем, основні з яких такі:

- 1) вплинути збереження життя і культури на сільських територіях Європи, а також утримання в належному, доглянутому стані природного простору, як місця проживання сільського населення;
- 2) зробити сільські території альтернативою масового туризму;
- 3) сприяти організації на туристичних шляхах зустрічей між людьми з різних країн для їх кращого взаємо порозуміння, пізнання і зміцнення миру на планеті.

Найважливіші завдання федерації на найближчу перспективу визначаються, виходячи з мети, а саме:

- туризм на сільських територіях успішно розвиватиметься тоді, коли його пропозиції будуть детально вивчені, а організації, які об'єднують осіб, що бажають займатися туристичною діяльністю, повинні для забезпечення сільського туризму керуватися однаковими стандартами, щоб забезпечити легше розуміння на європейському рівні;
- для забезпечення сільському туризму відповідного місця на ринку туристичних послуг важливим є не тільки комплексне представлення пропозиції(як продукту), але і добре знання клієнта;
- досягнення визначеного економічного ефекту шляхом ідентифікації туристичного продукту. Ідентифікація має бути виконана письмово, доповнена фотографіями і представлена у простий спосіб потенційним відпочивальникам;
- організація комерційної мережі продажу туристичного продукту з метою реклами туристичної пропозиції села потенційному клієнту;
- обмін досвідом між європейськими країнами для подальшого розвитку сільських територій, підвищення рівня туристичного продукту.

Отже, використовуючи зарубіжний досвід, особливо сусідніх аграрних країн, і

декларуючи європейський вектор розвитку країни, потрібно будувати стратегічну аграрну політику знизу шляхом створення місцевих планів розвитку (стратегії) на перспективу, враховуючи місцеві особливості території. Такі стратегії повинні мати органи місцевого самоврядування для поступової ліквідації негативних явищ як у сільському господарстві, так і в інших сферах господарської діяльності на селі, залучення інвестицій, поліпшення соціально- економічного становища місцевого населення. Координація розвитку агропромислової сфери на місцях має привести до плідної співпраці місцевої влади з лідерами сільських громад і локального бізнесу в розв'язанні конкретних завдань щодо місцевого розвитку.

Щоб раціонально використовувати туристичні ресурси сільських територій і регулювати відносини пов'язані з організацією і розвитком сільського зеленого туризму на території України створена нормативно-правова база, яка врегульовує ці питання. Діяльність

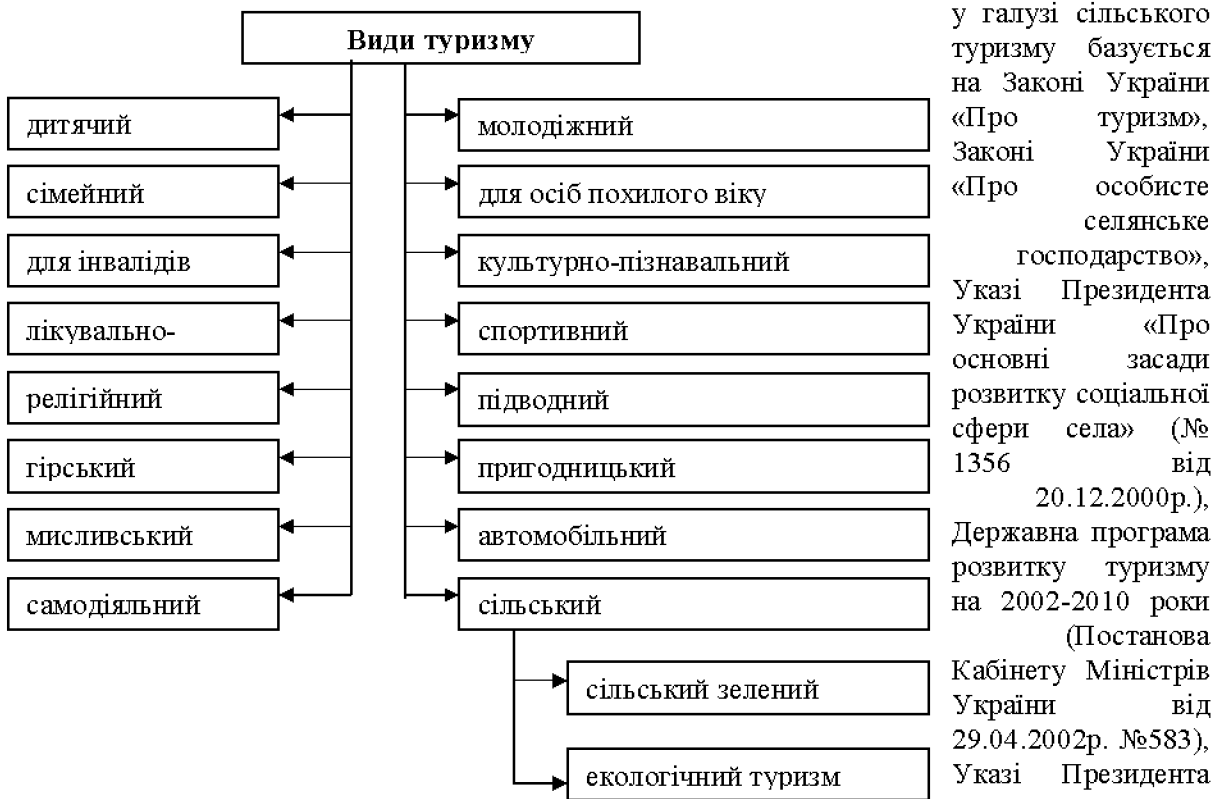

Рис. 1. Класифікація видів туристичної діяльності.

Місце та види сільського зеленого туризму в загальній класифікації видів туристичної діяльності згідно з Законом України «Про туризм» відображено на рисунку 1.

З функціональної точки зору сільський туризм тісно пов'язаний з іншими видами туризму. Це дозволяє включати його у комбіновані тури, що збільшує попит на традиційні туристичні послуги. Поділ сільського зеленого туризму зображено Рис. 2.

Суб'єктами, які здійснюють і забезпечують туристичну діяльність у сфері сільського туризму, можуть бути:

- фізичні особи (сільські господарі та члени їхніх родин), які не є суб'єктами

підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового проживання туристів у власному житловому будинку сільського господаря, в окремому будинку або на території особистого селянського господарства;

Рис. 2. Структура сільського зеленого туризму.

- фізичні особи, які надають послуги з харчування туристів, послуги туристичного супроводу, а також інші послуги, пов'язані з перебуванням туристів у даному господарстві та уданій місцевості;

- суб'єкти підприємницької діяльності, які надають послуги з тимчасового проживання, харчування, екскурсійних та інших туристичних послуг;

- фізичні особи, які здійснюють діяльність, пов'язану з туристичним супроводом.

Україна лише починає свій шлях до світових стандартів сільського туризму, які існують в розвинутих країнах. В 2003 році була прийнята Програма розвитку сільського зеленого туризму в Україні, почала діяти програма розвитку сільського туризму, проголошена Фондом Євразія. У рамках цієї програми реалізується 11 проектів розвитку цього виду діяльності у селах Вінницької, Донецької, Івано-Франківської, Київської, Одеської, Харківської і Хмельницької областей. Обговорено умови вступу української Спільки до Європейської Федерації сільського туризму, що дасть можливість вивести український зелений туризм на європейський ринок. Але найголовнішим на сьогодні завданням є створення в Україні сприятливих правових умов для легалізації цього виду діяльності як форми ведення особистого селянського господарства та підприємництва на селі.

Світовий досвід показує, що розвиток інфраструктури сільського туризму не вимагає таких великих капіталовкладень, як інші види туризму. Для міжнародного туризму в нашій

країні немає перспектив без іноземних інвестицій. Сільський же туризм може розвиватися за рахунок коштів самих селян, без додаткових інвестицій. Агротуризм поступово завойовує весь світ. Прибуток від цього специфічного відпочинку в деяких країнах можна зіставити з прибутком від сільського господарства. Щорічна кількість «зелених туристів» обчислюється мільйонами. Сільський туризм як новий продукт на ринку послуг має непогані перспективи і попит не тільки всередині країни, а і за її межами. Хоча поки що серед тих хто відпочиває в українському селі 90% становлять українці і лише 10% іноземці. Щоб виходити на міжнародний рівень треба мати якісний продукт і мати належну правову базу. У всьому світі сільський туризм розглядається як діяльність, що альтернативна сільському господарству.

Сприяння розвитку сільського зеленого туризму має стати невід'ємною складовою державної регіональної політики, одним із шляхів вирішення питання зайнятості населення та соціально-економічного розвитку на селі. Тому ця галузь розглядається як один із засобів диверсифікації джерел доходів сільського населення, як компонент комплексного розвитку сільських територій та сільської інфраструктури, а також як один із чинників стратегії подолання бідності в сільській місцевості, що є підставою для визнання сільського зеленого туризму суспільно цінною та корисною сферою відносин, яка заслуговує на всіляку підтримку з боку держави.

Література:

1. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР/
2. Про сільський зелений туризм: Проект закону України від №3467.
3. Про основні засади розвитку соціальної сфери села: Указ Президента України від 20.12.2000 №1356.
4. Співка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні.
5. Село – мов писанка. Путівник із зеленого туризму / За ред. В.Васильєва. – К., 2001.

Summary:

Ludmila Dvorska RURAL GREEN TOURISM AS COMPONENT OF COMPLEX DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES IN UKRAINE

The article describes the experience of the worlds' countries in the field of the rural tourism services organization: problems in the rural tourism establishment in Ukraine are considered, and the ways of their solving are presented.